

Annáll fjármálamarkaða

Október 2000 – október 2001

Október 2000

Hinn 2. október var lagt fram fjárlagafrumvarp fyrir árið 2001 þar sem gert er ráð fyrir 30 milljarða afgangi ríkissjóðs.

Hinn 13. október beindi ríkisstjórn Íslands tilmælum til bankaráða Búnaðarbanka Íslands hf. og Landsbanka Íslands hf. um að hefja viðræður um sameiningu bankanna og að leitað yrði forúrskurðar samkeppnisráðs.

Hinn 20. október tóku gildi breyttar reglur á milli-bankamarkaði með gjaldreyri. Tvær meginbreytingar voru gerðar frá fyrri reglum. Fellt var niður ákvæði sem heimilaði viðskiptavökum að koma sér saman um tímabundna stöðvun viðskipta og lágmarksfjárhæð viðskipta var hækkuð úr einni milljón Bandaríkjadala í eina og hálfu milljón Bandaríkjadala.

Hinn 26. október var Kaupþing hf. skráð á Verðbréfaþing Íslands.

Hinn 27. október var tilkynnt að Íslandsbanki-FBA hf. hefði gefið út skuldabréf á alþjóðlegum markaði að upphæð 250 milljónir evra. Þetta mun vera stærsta skuldabréfaútgáfa sem íslenskur aðili hefur staðið fyrir á erlendum markaði.

Nóvember 2000

Hinn 1. nóvember hækkaði Seðlabanki Íslands stýrivexti um 0,8 prósentustig. Eftir þessa hækkun eru forvextir á daglánnum Seðlabanka Íslands 12,4% og vextir á endurhverfum viðskiptum við bindiskyldar innlánsstofnanir 11,4%.

Hinn 7. nóvember var tilkynnt að Bonus Dollar Stores, dótturfyrirtæki Baugs hf., hefði skrifað undir samning við Institutional Equity í Dallas í Bandaríkjunum um að hafa umsjá með skráningu á Bonus Dollar Stores á Nasdaq Small Caps vegna fyrsta útbóðs á almennum hlutabréfum félagsins. Stefnt er að skráningu í febrúar 2001.

Hinn 10. nóvember tilkynnti fjármálaráðherra að ríkissjóður myndi ekki greiða upp erlend lán á árinu 2001. Á árinu 2001 gjaldfalla 15 ma.kr. af erlendum lánnum ríkissjóðs. Ákveðið hefur verið að mæta þeim afborgunum að fullu með nýjum erlendum lánnum.

Hinn 14. nóvember var skrifað undir samning við Íslandsbanka-FBA hf., Landsbanka Íslands hf. og Sparisjóðabanka Íslands hf. um útgáfu ríkisvixla og viðskipti á eftirmarkaði. Þessar stofnanir hafa rétt til að kalla sig Aðalmiðlara ríkisvixla. Tilgangurinn með þessum samningi er að tryggja útgáfu á ríkisvixlum og efla verðmyndun á eftirmarkaði. Aðalmiðlaraútboð munu fara fram á tveggja mánaða fresti.

Desember 2000

Hinn 4. desember var tilkynnt að Íslandsbanki-FBA hf. hygðist kaupa 56,2% í Rietumu Banka í Lettlandi. Bankaráð hefur samþykkt skilmála kaupanna með fyrirvara um niðurstöður áreiðanleikakönnunar og samþykki Seðlabanka Lettlands.

Hinn 18. desember var kynnt niðurstaða Samkeppnisráðs vegna fyrirhugaðrar sameiningar Búnaðarbanka Íslands hf. og Landsbanka Íslands hf. Samkeppnisráð komst að þeirri niðurstöðu að sameiningin brjóti í bága við samkeppnislög.

Hinn 22. desember tilkynnti Seðlabanki Lettlands að hann samþykkti kaup Rietumu Banka á 100% eignarhlut í öðrum lettneskum banka, Saules Banka. Með þessari sameiningu verður til einn stærsti banki á sviði fyrirtækjaþjónustu og einkaþjónustu á Eystrasaltssvæðinu.

Hinn 29. desember urðu metviðskipti á Verðbréfaþingi Íslands og nam veltan 12,5 ma.kr.

Hinn 31. desember var undirrituð viljayfirlýsing á milli Kaupþings hf. og viðskiptavina þess annars vegar, en hins vegar Olúfélagsins hf., Samvinnulíf-

eyrissjóðsins, Traustfangs hf. og Vátryggingafélags Íslands hf. auk Isoports A.S., um kaup Kaupþings hf. á a.m.k. 2/3 hlutum heildarhlutafjár Frjálsa fjárfestingarbankans hf. af framangreindum aðilum. Viljayfirlýsingin var undirrituð með fyrirvara um samþykki stjórnar seljenda og niðurstöðu kostgæfnisathugunar.

Janúar 2001

Hinn 10. janúar sendi Búnaðarbanki Íslands hf. frá sér fréttatilkynningu um að bankanum hafi borist tilkynning frá Fjármálaeftirlitinu þann 5. janúar. Fram kemur að Fjármálaeftirlitið telji nauðsynlegt að rannsaka frekar viðskipti Búnaðarbankans hf. og Hlutabréfasjóðs Búnaðarbankans með hlutabréf í Pharmaco hf. tímabilið frá 7. júní 1999 til mars 2000. Fram kemur það mat Fjármálaeftirlitsins að Búnaðarbankinn hf. og Hlutabréfasjóður Búnaðarbankans hafi búið yfir trúnaðarupplýsingum umrætt tímabil.

Hinn 24. janúar greip Seðlabanki Íslands inn í viðskipti á millibankamarkaði með gjaldeyri eftir að gengisvísitala íslensku krónunnar hafði stigið hratt eftir að markaðurinn var opnaður kl. 9:15. Seðlabankinn seldi Bandaríkjadali fyrir 2,06 ma.kr. sem varð til þess að ró komst á markaðinn.

Hinn 26. janúar var undirritaður samningur á milli Seðlabanka Íslands og þýska bankans DePfa Europe um lánsheimild að fjárhæð 250 milljónir Bandaríkjadala. Mun lánsamningurinn auka svigrúm Seðlabankans til aðgerða á gjaldeyrismarkaði.

Febrúar 2001

Hinn 7. febrúar sendi bandaríska matsfyrirtækið Moody's í New York frá sér frétt þar sem tilkynnt er að fyrirtækið hafi staðfest lánsþæfismat sitt fyrir Ísland. Í fréttinni segir Moody's að horfur um lánsþæfismatið séu taldar stöðugar í nýrri skýrslu fyrirtækisins um Ísland. Þessi niðurstaða endurspeglar verulega bættu skuldastöðu opinbera geirans og staðfestu stjórnvalda í hagstjórn sem lagt hefur grunn að öflugum hagvexti, stöðugleika og miklum lífskjaraþáttum á liðnum árum. Umfangsmiklar skipulagsbreytingar á síðasta áratug hafa falið í sér styrkingu á fjármálum hins opinbera, aukid fjálsræði á fjármála- og vörumarkaði, aukna fjölbreytni í framleiðslu og útflutningi, bættu stjórn fiskveiða og fjálslyndari viðhorf til erlendar fjárfestingar. Moody's varar á hinn bóginn við því að miklum hagvexti hafi fylgt

alvarlegt ójafnvægi í þjóðarþúskapnum sem gæti grafið undan efnahagslegum stöðugleika á komandi tíð.

Lánasýsla ríkisins tilkynnti um niðurstöður útboðs á RIKB 07 0209. Um er að ræða ný óverðtryggt ríkisbréf, kúlubréf, sem bera ekki vexti og falla í gjald-daga þann 9. febrúar 2007.

Hinn 13. febrúar var tilkynnt að í framhaldi af kaupum Kaupþings hf. og samstarfsaðila á meirihluta hlutafjár í Frjálsa fjárfestingarbankanum hafi verið ákveðið að hætta starfsemi Markaðssviðs Frjálsa fjárfestingarbankans hf.

Mars 2001

Hinn 16. mars fór fram útboð á ríkisvixlum hjá Lánasýslu ríkisins. Var þetta síðasta útboðið sem féll undir samning varðandi nýtt aðalmiðlarakerfi með ríkisvixla og viðskiptavakt með þá á eftirmarkaði.

Frá 23. mars til 27. mars þurfti Seðlabanki Íslands ítrekað að selja Bandaríkjadali fyrir krónur með það að markmiði að verja vikmörk íslensku krónunnar. Alls voru seldir dalir fyrir 6,8 ma.kr. Helsta ástæða óróans var óvissa um niðurstöður aðalfundar Seðlabankans sem auglýstur hafði verið 27. mars.

Hinn 27. mars undirrituðu Seðlabanki Íslands og forsætisráðherra yfirlýsingu um breytingar á fyrirkomulagi stjórnar peningamála á Íslandi sem tóku gildi 28. mars 2001. Í stað þess að miða peningastefnuna við að halda gengi krónunnar innan vikmarka mun Seðlabankinn hér eftir miða hana við að halda verðbólgu sem næst 2½% með ákveðnum þolmörkum. Ríkisstjórnin veitir Seðlabankanum fullt svigrúm til að beita stjórnþækjum sínum í því skyni að ná verðbólgu markmiði sínu.

Samhliða tilkynningu um breytta peningamálastefnu tilkynnti Seðlabankinn um 0,5 prósentustiga vaxtalækkun í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir.

Apríl 2001

Hinn 17. apríl tók ríkissjóður 250 millj. evra lán með milligöngu Dresdner Bank.

Hinn 26. apríl var Frjálsi fjárfestingarbankinn hf. tekinn af skrá Verðbréfaþings Íslands. Kaupþing hf. og aðilar sem stöðu sameiginlega að kaupum á Frjálsa fjárfestingarbankanum hf. hafa eftir yfirtöku-tilboð eignast 98,64% af heildarhlutafé félagsins og

uppfyllir það því ekki lengur skilyrði til skráningar á Verðbréfaþingi Íslands hf.

Maí 2001

Hinn 4. maí birti Seðlabanki Íslands fyrstu verðbólguþá sína eftir að bankinn tók upp verðbólgu-markmið. Seðlabankinn spáði því að verðbólga á seinni hluta þessa árs gæti orðið allt að 6% og yrði 5,7% yfir árið. Spáin byggðist á þeim forsendum að gengi krónunnar yrði óbreytt frá 26. apríl út spátímann og að ekki yrði röskun á kjarasamningum.

Hinn 4. maí tilkynnti alþjóðalánshæfismatsfyrirtækið Fitch að það hefði gefið Landsbanka Íslands hf. láns-hæfiseinkunnina A fyrir langtímalán og F1 fyrir skammtímalán. Einkunnin F1 er besta einkunn sem fyrirtækið gefur. Að íslenska ríkinu undanskildu hefur enginn íslenskur lántakandi fengið betri láns-hæfiseinkunn.

Hinn 21. maí ákvað Lánasýsla ríkisins fyrir hönd fjármálaráðherra að taka tilboðum Landsbanka Íslands hf., Búnaðarbanka Íslands hf., Sparisjóðabanka Íslands hf. og Kaupþings hf., sem buðu lægsta þóknun í viðskiptavakt á fimm flokkum ríkisverðbréfa. Lánasýslan greiðir viðskiptavaka veltuþóknun sem er 0,1% af fjárhæð viðskipta hans með umræddan flokk og reiknast þóknun miðað við mánaðarlega veltu á Verðbréfaþingi Íslands. Heildarþóknun getur þó aldrei orðið meiri en 140 m.kr. á ári sem deilist á viðskiptavaka.

Júní 2001

Hinn 8. júní tilkynnti Verðbréfaþing Íslands um breytingu á samsetningu úrvalsvisítölunnar fyrir tímabilið frá 1. júlí 2001 til 1. janúar 2002. Þrjú ný félög komu inn í vísitöluna. Þau eru Kaupþing hf., Olíufélagið hf. og SÍF hf. og koma í stað Granda hf., Þormóðs ramma-Sæbergs hf. og Opinna kerfa hf.

Hinn 13. júní voru hlutabréf Íslandssíma hf. skráð á aðallista Verðbréfaþings Íslands. Skráð hlutfé var kr. 587.995.000.

Hinn 20. júní tilkynnti Íbúðalánasjóður að ákveðið hefði verið að efna að nýju til sölu á húsnæðisbréfum í 1. og 2. flokki 1996. Stefnt er að útboðum 27. júní, 1. september, 1. október, 1. nóvember og 1. desember. Gert er ráð fyrir að á þessu ári verði boðið til sölu nægilegt magn bréfa úr þessum flokkum til að mæta

þeirri fjárþörf Íbúðalánasjóðs sem ekki verður mætt með útgáfu húsbreifa.

Hinn 21. júní greip Seðlabanki Íslands inn í viðskipti á gjaldeyrismarkaði í fyrsta skipti eftir að verðbólgu-markmið var tekið upp. Gengisvísitala krónunnar hafði stigið hratt daginn áður og hélt áfram að hækka við opnun markaðarins. Seðlabankinn seldi Bandaríkjadali fyrir 2,5 ma.kr. sem varð til þess að vísitalan gekk til baka og ró komst á markaðinn.

Hinn 22. júní tilkynnti fjármálaráðuneytið að ákveðið hefði verið að ríkissjóður tæki erlent lán að fjárhæð 25 ma.kr. til þess að efla erlenda stöðu Seðlabankans. Í tilkynningu ráðuneytisins kom fram að stefnt væri að því að hluti andvirðis lánsins verði eiginfjárframlag til bankans í ljósi nýrra laga um Seðlabankann sem gera ráð fyrir eflingu eiginfjárstöðu hans.

Hinn 26. júní tilkynnti viðskiptaráðherra að hafinn yrði undirbúningur sölu á a.m.k. þriðjungi hlutfjár í Landsbanka Íslands hf. til kjölfestufjárferstis. Ráðgert er að salan fari fram fyrir árslok 2001. Samkvæmt ákvörðun ráðherra er skilyrði að sala á slíkum hlut leiði til aukinnar samkeppni á íslenskum fjármála-markaði og auki samkeppnishæfni hans.

Ný gengisskráningargvog (%)

Byggt á viðskiptum 2000

Lönd	Mynt	Út- flut- ingsvog	Inn- flutn- ingsvog	Gengis- skráning- arvog	Breyting frá fyrri vog
Bandaríkin	USD	26,13	27,86	26,99	1,73
Bretland	GBP	14,92	14,61	14,77	0,40
Kanada	CAD	1,76	0,96	1,36	-0,07
Danmörk	DKK	8,29	9,07	8,68	-0,21
Noregur	NOK	5,94	6,21	6,08	-1,53
Svíþjóð	SEK	2,49	6,40	4,44	0,37
Sviss	CHF	2,40	0,90	1,65	-0,46
Evrusvæði	EUR	33,78	29,54	31,66	0,23
Japan	JPY	4,29	4,45	4,37	-0,47
Norður-Ameríka		27,89	28,82	28,35	1,66
Evrópa		67,82	66,73	67,28	-1,19
Evrópusambandið		59,48	59,62	59,55	0,80
Japan		4,29	4,45	4,37	-0,47
Alls		100,00	100,00	100,00	0,00

Júlí 2001

Hinn 1. júlí tóku gildi breytingar á innlendum gjald-eyrismarkaði í samræmi við samkomulag sem banka- stjórn Seðlabankans og forsvarsmenn viðskiptavaka á gjald-eyrismarkaði höfðu gert síðla júnímánaðar. Viðskiptavakarnir eru Búnaðarbanki Íslands hf., Íslandsbanki hf., Kaupþing hf. og Landsbanki Ís- lands hf. Breytingin felur í sér að Seðlabankinn mun til loka þessa árs greiða viðskiptavökunum umbun eftir vissum reglum fyrir að sinna hlutverki sínu en á þeim hvíla ríkar skyldur.

Hinn 1. júlí tóku gildi ný lög um vexti og verðtrygg- ingu nr. 38/2001 sem komu í stað laga nr. 25/1987. Nýju löggin kveða á um margvíslegar breytingar, meðal annars að því er varðar dráttarvexti og birtingarskyldu Seðlabankans á vöxtum.

Hinn 6. júlí tók gildi ný gengisskráningarvog. Sam- setning hennar er endurskoðuð árlega í ljósi sam- setningar utanríkisviðskipta árið áður. Meðfylgjandi tafla sýnir nýju gengisskráningarvogina og breyting- ar frá árinu áður.

Hinn 16. júlí tóku gildi nýjar reglur VPÍ um birtingu fréttu vegna milliuppgjóra skráðra félaga. Frá og með þriðja ársfjórðungi er skráðum félögum á VPÍ skylt að birta milliuppgjör ársfjórðungslega.

Ágúst 2001

Hinn 27. ágúst ákvað félagsmálaráðherra að breyta viðmiðun húsbrefalána við brunabótamat. Til þess tíma hafði viðmiðunin verið 65% eða 70% af kaup- verði eignar eða brunabótamati eftir því hvort var lægra og hvort um kaup á fyrstu íbúð var að ræða. Ráðherra ákvað að frá og með 1. september 2001 yrði viðmiðunin 65% eða 70% af kaupverði, þó ekki hærri en 85% af brunabótamati.

September 2001

Hinn 24. september rann út skilafrestur væntanlegra kjölfestufjárfesta í Landssíma Íslands hf. Alls bárust 17 tilkynningar þar sem fjárfestar lýsa yfir áhuga á að gerast kjölfestufjárfestar í Landssíma Íslands hf.

Hinn 26. september var tilkynnt að bankaráð Búnað- arbanka Íslands hf. og stjórn Lýsingar hf. hefðu sam- þykkt fyrir sitt leyti samruna félaganna með þeim hætti að Lýsing hf. yrði sameinuð Búnaðarbank- anum. Tillögur þessa efnis verða lagðar fram til samþykktar á hluthafafundum félaganna sem áætlað er að halda laugardaginn 10. nóvember 2001.

Seðlabanki Íslands tilkynnti að gengið hefði verið frá erlendri lántöku ríkissjóðs sem ætlað var að styrkja erlenda stöðu Seðlabankans, sbr. tilkynningu fjár- málaráðuneytisins frá júní 2001.

Október 2001

Hinn 4. október var tilkynnt að ríkisstjórnin hefði ákveðið að beita sér fyrir viðtækum umbótum í skattamálum einstaklinga og atvinnulífs. Í fyrsta lagi verða gerðar margvíslegar breytingar á skatthlut- föllum og viðmiðunarstærðum skattkerfisins bæði hjá einstaklingum og fyrirtækjum. Í öðru lagi verða verðbólgu- reikningsskil afnumin enda eru þau orðin sjaldgæf í reikningsskilareglum og skattkerfum annarra ríkja. Í þriðja lagi verður skattaleg meðferð við yfirfærslu einstaklingsrekstrar í einkahlutafélags- form samræmd reglum um yfirfærslu milli annarra félagsforma. Í fjórða lagi verða gerðar ýmsar aðrar breytingar varðandi túlkun og framkvæmd skatta- laga.

Hinn 22. október staðfesti bandaríska matsfyrirtækið Standard & Poor's óbreytt lánshæfismat fyrir Ísland eða A+ í einkunn á langtímaskuldbindingum. Horfur um einkunnina voru taldar neikvæðar en voru áður stöðugar.

Hinn 29. október rann út frestur til að skila inn óskuldbindandi verðtilboðum í 25% hlutafjár í Landssíma Íslands hf. Um var að ræða annan áfanga í einkavæðingu félagsins þar sem markmiðið er að finna kjölfestufjárfesti sem styrki fyrirtækið, auki verðmæti þess og efla íslenskan fjarskiptamarkað.